

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/37/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2219203869
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Hýbelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2219203869.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Silvie Hýbelovej a členov Mgr. Fedora Benku a Mgr. Kataríny Arnouldovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: T., nar. XX.X.XXXX, a M., nar. XX.X.XXXX, H., bytom ako otec, obe zastúpené opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, deti rodičov: P. H., nar. XX.X.XXXX, bytom N. Z., B. E. XXXX/XX, zastúpená JUDr. Evou Bubniakovou, advokátkou, Krížna 8, Dunajská Streda, a E. H., nar. X.X.XXXX, bytom R. H. X. č. XXX, zastúpený JUDr. Ladislavom Pollákom, advokátom, Alžbetínske námestie 328, Dunajská Streda, o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca maloletých proti uzneseniu Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 28. októbra 2019, č.k. 20P/56/2019-30, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie m e n í tak, že nariaďuje neodkladné opatrenie trvajúce do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp.zn. 5P/14/2020, v znení:

Upravuje sa dočasne styk matky maloletých s maloletými T. a M. tak, že matka je oprávnená sa s maloletými deťmi stretávať každú stredu v týždni v čase od 16.00 hod. do 18.00 hod. a každý páry týždeň v sobotu od 10.00 hod. do 18.00 hod. a nedeľu od 10.00 hod. do 18.00 hod. s tým, že matka si maloleté deti vyzdvihne a po ukončení styku otcovi vráti v mieste ich bydliska. Otec je povinný maloleté deti na styk s matkou riadne pripraviť.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie uznesením napadnutým odvolaním nariadil neodkladné opatrenie s tým, že bude trvať do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Dunajská Stred pod sp.zn. 7P/65/2019 (rozvod manželstva a úprava rodičovských práv a povinností na čas po rozvode) tak, že matka je oprávnená stretávať sa s maloletou T. a maloletou M. každý utorok a štvrtok v čase od 16.00 hod. do 18.00 hod. a každý páry týždeň v čase od piatka 16.00 hod. do nedele 16.00 hod. s tým, že matka si maloleté deti vyzdvihne a po ukončení styku otcovi vráti v mieste ich bydliska. Otec je povinný maloleté deti na styk s matkou riadne pripraviť. Z odôvodnenia uznesenia vyplynulo, že matka sa návrhom doručeným súdu dňa 9.10.2019 domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd zveril maloleté deti do jej osobnej starostlivosti, alternatívne upravil jej styk s maloletými. Návrh odôvodnila tým, že od augusta 2019 nežije s maloletými v spoločnej domácnosti, pričom podáva návrh na rozvod manželstva. Otec detí sa s touto situáciou nevie zmieriť, nedovolí jej prísť do miesta trvalého bydliska a v styku s maloletými jej bráni. Matka má dôvodné obavy, že otec bude deti ovplyvňovať v jej neprospech. Súd vec právne posúdil podľa § 324 ods. 1 CSP, § 325 ods. 1 CSP, a § 111 a nasl. CMP. Skonštatoval, že zmyslom právnej úpravy neodkladných opatrení vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je ochrana práv maloletých v prípade ich ohrozenia a to až do doby rozhodnutia vo veci samej. Požiadavka rýchlosti prevláda nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. Návrh matky vychádza z okolností, ktoré potrebu bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov konania odôvodňujú v rozsahu styku matky s maloletými. Podľa správy opatrovníka z 18.10.2019 zatiaľ nebolo možné vykonať šetrenie pomerov v domácnosti otca a aj maloletých detí napriek tomu, že opatrovník sa telefonicky spojil

s otcom, ktorý doposiaľ neposkytol k šetreniu potrebnú súčinnosť, len potvrdil, že o deti sa t.č. stará on, s matkou sú v telefonickom kontakte a deti sa s ňou stretávajú cez víkendy. V návrhu na rozvod manželstva v súvisiacom konaní matka uvádza, že sa s maloletými stretáva po práci, kedy zvykla zájsť do domácnosti otca, kde deťom navarila, upratala, počas choroby sa dokonca osobne starala o maloletú M., avšak zároveň uvádza i to, že otec jej v styku bráni, resp. tento sťažuje. Z uvedeného vyplýva, že starostlivosť o deti je t.č. riadne zabezpečená, čiastočne i samotnou matkou - pre úpravu osobnej starostlivosti o maloleté deti teda nie je daný dôvod. Tvrdenia rodičov ohľadne styku detí s matkou si však protirečia, preto v tomto rozsahu súd považuje dočasnú úpravu za potrebnú. Z dôvodu zachovania a ďalšieho rozvíjania väzieb medzi maloletými deťmi a matkou je pravidelný a bezproblémový styk s matkou v záujme maloletých detí. Preto súd návrhu matky v tejto časti vyhovel, upravil matke s maloletými styk s tým, že trvanie neodkladného opatrenia vymedzil až do času, kedy bude rozhodnuté o rozvode manželstva a úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode.

2. Proti tomuto uzneseniu súdu prvej inštancie v zákonom určenej lehote podal odvolanie otec maloletých detí. Uviedol, že nikdy nebránil matke v styku s maloletými, práve deti sa nechcú s matkou stretávať, nakoľko ich opustila pre známosť s iným mužom, veľmi ťažko to znášajú. S maloletými musel vyhľadať psychológa. Matka maloletých v mesiaci október a november viackrát ich navštívila v ich domácnosti, otec jej žiadnym spôsobom nebránil a nebráni v styku s deťmi, avšak deti každý deň, keď má matka právo styku, už ráno sa vypytujú, či pre nich príde, čo bude keď príde, majú obavu, že otec ich musí odovzdať matke, ktorá ich môže zobrať aj núteným spôsobom. Nevie si predstaviť, prečo opatrovník tvrdí, že neposkytol potrebnú súčinnosť. Po telefonickom pohovore bolo vykonané miestne šetrenie v jeho rodinnom dome. Matke nikdy v styku nebránil, je v záujme maloletých detí zamietnutie návrhu, nakoľko hocikedy ich matka môže navštíviť a otec jej nebráni ani v tom, aby maloleté deti boli u nej, avšak nie núteným spôsobom, keď každý deň žiadajú otca, aby ich neodovzdal matke. Nechcú ísť s ňou, pričom on im nebráni. Práve dobrovoľný styk maloletých s matkou je v ich záujme a nie styk na základe súdneho rozhodnutia. Citový vzťah medzi matkou a deťmi musí byť predmetom bližšieho znaleckého skúmania v rozvodovom konaní. Vzhľadom k uvedenému má za to, že nie sú splnené zákonom stanovené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia, hlavne potreba bezodkladnej úpravy pomerov s poukazom na skutočný stav vecí. Navrhol napadnuté uznesenie zmeniť a návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnuť.

3. Matka v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že odvolanie sa nezakladá na objektívnej pravde. Otec maloletých sa nemôže zmieriť so skutočnosťou, že ho ako manželka opustila. Nie je pravdou, že by ju deti odmietali, ale nie je sa čo čudovať, keď jej neumožňuje s deťmi sa porozprávať, vysvetliť im celú situáciu a ďalej sa o ne starať. Keď deťom telefonuje, otec ich núti nechať telefón nahlas, hovorí im do toho, matke nadáva, uráža ju drsnými slovami. Na deťoch vidieť, že sa otcovi boja odporovať a tak radšej s matkou nekomunikujú. Mladšia dcéra však už u nej bola, cítila sa tam veľmi dobre a nebol žiadny problém s ňou komunikovať. Horšie to bolo keď mala ísť domov, bolo na nej vidieť že sa bojí, čo bude u otca. Keď sa jej podarilo ísť s deťmi na prechádzku, otec ich prenasledoval, vykrikoval po nich, potom ju dokonca obvinil, že dcéru zbila. Deti sú pod neustálym tlakom otca a jeho rodiny, ktorá ich tiež silno ovplyvňuje. Nikto sa nestará o to, že matka potrebuje svoje deti a oni potrebujú ju. Každý rieši iba rozvod, nikto nehľadá príčinu a deti sú len rukojemníkmi tohto stavu. Má sice novú známosť, ale je konečne šťastná. Jej partner je tiež rozvedený, ale jeho deti k nim chodia, ich matka nebráni, aby svojho otca navštevovali, všetko prebieha slušne a s láskou, takto by si to predstavovala aj s vlastnými dcérami.

4. Opatrovník v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že rodičom detí bola viackrát poskytnutá možnosť využitia Referátu poradensko-psychologických služieb, avšak k spoločnému stretnutiu nedošlo, nakoľko otec oznámil, že navštevujú individuálne Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Dunajskej Strede. Úrad však nedisponuje spätnou väzbou, resp. ich odporúčaniami. Podľa ich doterajších zistení mladšia zo sestier nemá problém stykať sa s matkou, staršia je z matky sklamaná, je k nej naozaj negativisticky naklonená, práve toto by však potrebovali so psychológom riešiť.

5. Otec v ďalšom písomnom vyjadrení a doplnení odvolania uviedol, že nebráni matke v styku s deťmi. Na začiatku nad rámec mu uložených povinností na žiadosť matky maloleté deti sám dopravoval do miesta jej prechodného pobytu. Deti však u nej nechceli zotrvať v prítomnosti jej priateľa, ktorého zatiaľ nedokážu akceptovať. K tejto averzii najväčšou mierou musel prispieť samotný dotýčny priateľ matky svojím povýšeneckým správaním sa voči deťom, stal sa v ich očiach cudzím človekom, v ktorom vidia osobu, ktorá rozbila ich rodinný život. Odmietavý postoj detí odísť s ňou do jej obydľia matka riešila

ďalším nedôvodným útokom voči nemu vo forme podania návrhu na výkon rozhodnutia, pričom na tom, že režim návštev sa nerealizoval podľa jej predstáv, on nenesie žiadnu vinu. Deti nehucká voči nej, deti s ňou už v sprievode jej priateľa nechcú odísť. Po príchode matky plačú a nechcú s ňou odísť, na čo matka reaguje nadávkami na jeho adresu a na adresu dievčat. Po krátkom čase nasleduje trúbenie z auta priateľa matky, aby sa už pobrali preč. Po odchode matky panuje ešte pár desiatok minút atmosféra desného psychického vypätia detí, jeho samotného, aj jeho rodičov. Podrobné dôvody odmietavého postoja detí voči priateľovi matky z psychologických aspektov ozrejmi súdny znalec z odboru detskej psychológie, ktorého žiadal ustanoviť súdom za účelom učinenia objektívneho rozhodnutia o zverení detí do starostlivosti jedného z rodičov. Ak súd nezruší neodkladné opatrenie, v záujme maloletých navrhuje toto zmeniť tak, aby nevznikla povinnosť detí prespať na mieste prechodného pobytu matky ale, aby večer ich vrátila otcovi. Navyše matka maloletých detí od opustenia spoločnej domácnosti ničím finančne ani naturálne neprispela na výživu detí a zabudla, že má na ich výživu prispievať. K tomuto vyjadreniu doložil svoje vyjadrenie k rozvodu manželstva a úpravu rodičovských práv na čas po rozvode, vyjadrenie k uzneseniu súdu prvej inštancie vo veci výkonu rozhodnutia a jeho návrh na úpravu rodičovských práv a povinnosti k maloletým deťom na čas do rozvodu ako aj návrh na vydanie neodkladného opatrenia.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 2 a § 357 písm. d) CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal napadnuté uznesenie ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolanie je sčasti dôvodné a napadnuté uznesenie je potrebné zmeniť.

7. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp.zn. 20P/56/2019 je nariadenie neodkladného opatrenia na základe návrhu matky a to zverenia maloletých detí na čas pred rozvodom do osobnej starostlivosti matky, alternatívne úprava styku matky s maloletými deťmi tak, že bude oprávnená sa s nimi stýkať každý utorok a štvrtok od 16.00 hod. do 18.00 hod. a každý párný víkend od piatka 16.00 hod. do nedele 16.00 hod. a to až do právoplatného skončenia konania o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv na čas po rozvode.

8. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp.zn. 7P/65/2019 (o rozvod manželstva a ÚPP po rozvode) upravil styk matky s maloletou T. a M. tak, že je oprávnená sa s nimi stýkať každý utorok a štvrtok v čase od 16.00 hod. do 18.00 hod. a každý párný týždeň od piatka 16.00 hod. do nedele 16.00 hod..

9. Rodičovské práva a povinnosti patria obidvom rodičom. Ak rodičia žijú spolu, predpokladá sa, že ich vykonávajú v zásade na základe vzájomnej dohody a v záujme maloletého dieťaťa. Zákon o rodine úpravu výkonu rodičovských práv a povinností v určitých špecifických situáciách rieši osobitne, čo zákonodarcovi nielen umožňuje článok 51 ods. 1 Ústavy, ale to aj predpokladá, pritom zákonodarca preferuje predovšetkým dohodu rodičov pri výkone rodičovských práv a povinností. Až keď nedôjde k dohode rodičov o výkone rodičovských práv, rozhodne o ich výkone súd, vždy však s prihliadnutím na záujem maloletého dieťaťa.

10. Ustanovenia § 28 ods. 1 písm. a), ods. 2, § 24 ods. 4 Zákona o rodine predstavujú hmotnoprávny podklad rozhodovania súdov o úprave výkonu rodičovských práv a povinností rodičov maloletých detí, ktorí spolu nežijú a ustanovenia § 324 a nasl. CSP v spojení s § 360 a nasl. CMP predstavujú podklad procesnoprávny vtedy, ak to vyžaduje úprava pomerov účastníkov konania pred začatím konania, počas konania, ale skôr, ako súd rozhodne vo veci samej, prípadne aj po skončení konania vo veci samej.

11. Zmyslom právnej úpravy formou neodkladného opatrenia v konaniach vo veciach starostlivosti o maloleté deti je ochrana práv detí v prípade konkrétneho ohrozenia. Neodkladné opatrenia neprejudikujú práva účastníkov, ani tretích osôb a svoje opodstatnenie strácajú, keď súd poskytne ohrozeným alebo porušeným právam definitívnu ochranu. Nariadenie neodkladného opatrenia predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť práva, aby nebolo vážnejších pochybností o potrebe dočasnej úpravy. Inštitút neodkladného opatrenia má slúžiť k ochrane práv dieťaťa v situáciách, keď sú tieto zjavne ohrozené a to do doby, keď o výchove dieťaťa nebude rozhodnuté podľa príslušných ustanovení zákona o rodine. Neodkladné opatrenie upravujúce styk rodiča s dieťaťom musí byť použiteľné vzhľadom na charakter a

význam ním chráneného záujmu, ktorým je umožniť aj rodičovi, ktorý s dieťaťom nežije, pravidelný a čo najširší kontakt, pretože je to práve množstvo času, v ktorom možno realizovať aj neverbálne výchovné pôsobenie rodiča, tzv. výchova prítomnosťou či príkladom, ktorá je tou najúčinnnejšou výchovnou metódou. Treba mať na zreteli, že akákoľvek deformácia vzťahu rodič a dieťa sa neskôr v dôsledku odcudzenia len ťažko napráva.

12. Z obsahu spisu vyplýva, že rodičia maloletých detí sú manželia. Na základe návrhu matky maloletých sa na Okresnom súde Dunajská Streda vedie pod sp.zn. 7P/65/2019 konanie o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práva povinností na čas po rozvode manželstva. Rodičia maloletých od októbra 2019 nežijú v spoločnej domácnosti, ktorú opustila matka maloletých detí, deti zostali s otcom a sú v jeho starostlivosti, voči ktorej neboli tvrdené žiadne závažné skutočnosti a nedostatky. Preto do rozhodnutia súdu vo veci samej je dôvodné maloleté deti v tejto starostlivosti otca ponechať. Otec maloletých podal následne návrh na úpravu rodičovských práv a povinností k maloletých deťom na čas do rozvodu manželstva, ktoré konanie sa vedie pod sp.zn. 5P/14/2020, v ktorom konaní bolo aj nariadené neodkladné opatrenie uznesením, č.k. 5P/14/2020-39 zo dňa 7.4.2020, právoplatné dňa 16.5.2020, ktorým bolo matke určené dočasne platiť výživné na maloletú T. 70 eur a maloletú M. 50 eur mesačne.

13. Problematické medzi rodičmi je stretávanie sa matky s maloletými deťmi, preto bolo správne tento styk dočasne upraviť formou neodkladného opatrenia. Otec maloletých tvrdí, že matke nebráni v styku s deťmi, ale samotné deti odmietajú s matkou sa stretávať a to najmä kvôli jej priateľovi. Naopak, matka tvrdí, že otec jej bráni v styku, tento sťažuje a deti proti matke štvie. Odvolací súd sa oboznámil s vyjadrením opatrovníka, ktoré bolo vypracované dňa 3.2.2020 pre potreby konania o výkon rozhodnutia (tohto neodkladného opatrenia a úprave styku matky s deťmi), kde boli vypočuté obe maloleté deti a uviedli skutočnosti týkajúce sa ich styku s matkou. Obe zhodne uviedli, že predtým, ako ich matka opustila, veľa telefonovala, bola často len na mobile. Maloletá T. uviedla, že raz sa matka opýtala, čo by bolo, keby mala priateľa, a ona odpovedala, že to nechce. Napokon na jej narodeniny jej matka oznámila, že má priateľa, ale nemá to povedať otcovi. Keď sa o tom otec dozvedel, tak doma začali hádky. Matka im vždy hovorila, že ona odíde. Maloletá M. uviedla, že ona u matky už bola, obe udávajú, že matka zvykla za nimi chodiť. Maloletá ďalej uviedla, že ona už matke vysvetľovala, že vo štvrtok má školu a nemôže sa zúčastniť z toho dôvodu na styku. Skoro sa rozplakala, lebo ak matka pracuje a nemá čas je to o.k., ale keď ona má iný program, tak je zle. Berie to ako nespravodlivosť. Udáva, že ona by chcela byť s matkou, ale neustále je tam jej priateľ, nemajú priestor na to, aby sa porozprávali. Tiež jej vadí, že nadávajú na otca. Obe zhodne tvrdia, že by ich matka mala byť samostatná, mala by pochopiť, že jej priateľa nenávidia. T. uviedla, že nevie, čo cíti k matke, hocičo jej povie, akoby ju nepočúvala. Aktuálne sa na ňu hnevá. Maloletá M. uviedla, že by sa chcela s matkou viac rozprávať, obom vadí, že matka pred nimi hovorí, že už nemá rada ich otca. Mohli by s ňou byť, avšak mimo dosahu jej priateľa. Otec sa snaží s matkou pekne hovoriť ale matka mu len škaredo hovorí. Tiež neznášajú, keď zavolá a má telefón nahlas. Pri pohovore maloletá T. má výbuch plaču, maloletá M. uviedla, že by sa rada stretla s matkou aj teraz, maloletá T. uviedla, že jej stačilo včera. Maloletá T. ukončila rozhovor, s plačom odišla k otcovi, maloletá M. sa následne stretla s matkou, bola plná výčitiek, na záver sa však hodila okolo krku matky a rozlúčili sa. Opatrovník v závere skonštatoval, že každému zo zúčastnených je potrebná intervencia psychológa.

14. Vzhľadom k všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam mal odvolací súd za to, že predstavy rodičov o styku matky s maloletými sa rozchádzajú, vzájomný vzťah rodičov je v podstate konfliktný, na úprave styku jeho rozsahu sa nedokážu dohodnúť, ich vzájomné vzťahy sú značne naštrbené a preto je v záujme maloletých, aby boli určené pravidlá ich stretávania sa s matkou. Otec, v ktorého starostlivosti a v domácnosti sa maloleté deti v súčasnosti nachádzajú netvrdil, že by sa matka nevedela o maloleté postarať. Maloleté mali s matkou vytvorený dobrý citový vzťah, avšak z ich vyjadrenia pred opatrovníkom vyplynulo, že tento je naštrbený. Najmä staršia T. má výhrady voči stretávaniu sa s matkou, na túto sa hnevá. Obe maloleté deti tvrdili, že im prekáža priateľ matky. Napriek tomu, odvolací súd mal za to, že je potrebné, aby sa deti s matkou pravidelne stretávali, je to v ich záujme, avšak vzhľadom k zisteným skutkovým okolnostiam a skutočnosti, že sa jedná o úpravu formou neodkladného opatrenia, a tiež vzhľadom na potrebu vykonať vo veci riadne dokazovanie a to najmä znalecké, treba zabezpečiť styk v užšom rozsahu, ako bol nariadený súdom prvej inštancie. Odvolací súd považoval za primerané tento styk určiť bez prespávania maloletých v domácnosti matky a to v rozsahu každý týždeň v stredu od 16.00 hod. do 18.00 hod. a každý párný týždeň v sobotu od 10.00 hod. do 18.00 hod. a nedeľu od 10.00 hod. do 18.00 hod. Matka tak bude mať priestor k účasti na výchove maloletých detí a na

zlepšení vzájemných vztahov, najmä s maloletou T.. Matka by mala zväžiť, s prihliadnutím na vyjadrenia maloletých, prítomnosť jej priateľa pri styku s deťmi a dať tak aj maloletým priestor na to, aby si na novú situáciu v rodine zvykli a tieto zmeny spracovali.

15. Vzhľadom k všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam preto odvolací súd v súlade s ust. § 388 CSP napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil a dočasne upravil styk matky s maloletými tak, ako je to uvedené vo výroku tohto uznesenia. Predmetné neodkladné opatrenie bude platiť do právoplatného skončenia konania o úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas do rozvodu, ktoré sa vedie na súde prvej inštancie pod sp.zn. 5P/14/2020, v ktorom konaní po riadne vykonanom dokazovaní bude vo veci samej rozhodnuté o úprave rodičovských práv a to tak zverení maloletých, určení výživného ako aj úprave styku s maloletými deťmi.

16. Uvedené uznesenie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).